

«ДІАЛОГ ДВОХ КУЛЬТУР»:

Програма ІХ Міжнародних українсько-польських культурно-мистецьких зустрічей "Діалог двох культур" виявилась насиченою різноманітними акціями. До неї увійшли ІХ Міжнародні зустрічі науковців

і ІХ Міжнародні зустрічі літераторів, VIII Міжнародні зустрічі музейників і XV Міжнародні мистецькі зустрічі, а також ІV Міжнародний фотоплер у Кременці. Під патронатом Міністерства культури України, Міністерства культури і національної спадщини Польщі, департаменту культури, релігій і національностей Тернопільської ОДА "Діалог..." організували Музей Юзефа Пілсудського в Сулеювеку, Фундація "Допомога полякам на Сході" (від Республіки Польща), Літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького в Кременці, Кременецька районна рада, відділ культури, туризму, національностей та релігій Кременецької РДА (від України). Співпрацювали з організаторами Кременецький гуманітарно-педагогічний інститут імені Тараса Шевченка, Генеральне Консульство Республіки Польщі у Львові, Європейська Родина Шкіл імені Юліуша Словацького. Передбачені програмою "Діалог..." заходи проходили, в основному, на базі Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка та Літературно-меморіального музею Юліуша Словацького.

Зустріч розпочалася покладанням квітів до пам'ятників Тарасові Шевченку та Юліушу Словацькому, до меморіальної таблиці Тадеушу Чацькому і Гуго Коллонтаю, до могили матері польського поета Саломеї Словацької-Беку. Урочисте відкриття "Діалогу..." відбулося на подвір'ї родинної садиби Словацьких (нині — Літературно-меморіальний музей Юліуша Словацького) з участю представників Міністерств культури України та Польщі, Генерального Консульства Польщі у Львові, Фундації "Допомога полякам на Сході", Федерації польських організацій

в Україні, Тернопільської обласної ради та облдержадміністрації, Кременецької районної і міської рад та райдержадміністрації, громадськості міста.

Про діалог двох культур як фактор зближення і зміцнення співпраці українського та польського народів говорили відомий український поет, голова Української Всесвітньої Координаційної Ради Дмитро Павличко і директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України, академік Микола Жулинський, директор Департаменту культурної спадщини Міністерства культури Польщі Марек Малюхнік і консул Мар'ян Орліковський, український вчений-полоніст Ростислав Радишевський, уповноважений від інституцій-організаторів з польської сторони Маріуш Ольбромський, директор

Літературно-меморіального музею Юліуша Словацького Тамара Сеніна, представники місцевих органів влади й інші учасники урочистого дійства.

Програма відкриття "Діалогу..." включала презентацію нових літературних видань художньої і наукової спрямованості, що стосувалися українсько-польської співпраці у сфері духовної культури. Письменник Роман Лубківський представив двотомник перекладів творів Юліуша Словацького українською

мовою; голова Польсько-українського товариства в Парижі Марк Францішковський — "Нарис діяльності Товариства в 1976 — 2012 рр. Співпраця в еміграції"; Маріуш Ольбромський — науковий збірник "Діалог двох культур — 2012". Окрім цього, присутні ознайомились із дослідженням львівського науковця Йосипа Лося "Істина і поезія: сучасне прочитання поезій Юліуша Словацького і

Тараса Шевченка". Польський мистецтвознавець Ян Скłodовський презентував плернерну виставку "Лауреат Нобелівської премії Чеслав Мілош. Шляхом молодості". Водночас проходило традиційне Свято вулиці Юліуша Словацького, де студентська та учнівська молодь міста показала тематичні квіткові експозиції, а кременецькі мистецькі гурти "Гладушик" і "Палітра" — виставку творів образотворчого мистецтва.

Важливим заходом "Діалогу..." став "круглий стіл" представників української та польської сторін, де обговорювались формат і перспективи наступних зустрічей в рамках "Діалогу двох культур", можливості присвоєння обласному Літературно-меморіальному музею Юліуша Словацького статусу національного, включення П'ятиницького козацького цвинтаря до складу об'єктів Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника, шляхи збереження пам'ятки історії державного значення — Кременецького замку, а також інші питання.

Власне бачення означених проблем висловили академік Микола Жулинський, письменники Дмитро Павличко і Роман Лубківський, ректор інституту, професор Афанасій Ломакович, заступник голови Кременецької районної ради Валерій Левченко та міський голова Кременця Олексій Ковальчук, директор Літературно-меморіального музею Юліуша Словацького Тамара Сеніна, а також заступник голови Тернопільської обласної ради Олег Боберський, заступник голови Тернопільської облдержадміністрації Петро Гоч, заступник голови Кременецької райдержадміністрації з гуманітарних питань, випускник нашого інституту Тарас Мельничук.

Позицію польської сторони озвучив директор Департаменту польської культурної спадщини за кордоном Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польщі Марек Малюхнік.

У роботі "круглого столу" брали участь начальник відділу аналітично-гуманітарних програм Кременецької районної ради Микола Матвійок, керівник апарату районної ради Євгенія Новицька, завідувач Кременецької міської бібліотеки ім.Юліуша Словацького Оксана Вальчук, члени ректорату інституту Марія Боднар і Валентина Бенера, представники засобів масової інформації.

Розмова про проблеми та перспективи культурно-мистецького розвитку міста і нашого інституту, про їх роль та місце в реалізації проекту "Діалог двох культур" знайшла своє продовження під час зустрічі із заступником Міністра культури України Броніславом Сличинським. Конкретні думки з цієї проблематики висловили ректор інституту, професор Афанасій Ломакович, голова Кременецької районної ради Андрій Гуславський, настоятель Собору Преображення Господнього, протоієрей Володимир Буграк.

Всі акції "Діалогу..." приурочені знаковим датам в історії польської та української культур: 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка, 205-й річниці з дня народження Юліуша Словацького, 200-річчю пам'яті Тадеуша Чацького і 150-й річниці Січневого повстання. Зокрема, на науковій конференції "Романтизм польський та український. Від

романтизму — до сучасності" 44 науковці двох країн аналізували місце в духовному просторі національної історії та культури видатних історичних постатей України і Польщі: Тараса Шевченка і Юліуша Словацького, Богдана Залевського і Миколи Гоголя, Адама Міцкевича й Івана Франка, Максима Рильського і Станіслава Маковського й інших.

Програма конференції включала наукові повідомлення директора Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка, академіка Миколи Жулинського ("Тарас Шевченко в духовному просторі національної історії та культури"), науковця Музею Незалежності у Варшаві, доктора Анни Мілевської-Млиннік ("Приязнь засланих Тараса Шевченка і Богдана Залевського"), директора Інституту Івана Франка НАН України, професора Євгена Нахліка ("Юліуш Словацький і Тарас Шевченко: сходження і розходження"), професора Любелського Католицького Університету ім.Іоанна Павла ІІ Владислава Макарьського ("Про Юліуша Словацького і його ономастичний твір"), науковця з Молдови Олени Усової ("Творчість Юліуша Словацького в журналі поляків Молдови "Ютрженка"), директора Літературно-меморіального музею Юліуша Словацького Тамари Сеніної ("Юліуш Словацький і Тарас Шевченко: паралелізм доль героїв"), аспірантки Житомирського державного університету ім.Івана Франка, випускниці нашого інституту Олени Мороз ("Антеїстично-

кордоцентричні мотиви творчої спадщини Юліуша Словацького та Андрія Хойнацького"), доцента Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Марини Павленко ("Юліуш Словацький та Умань"), завідувача кафедри української мови та літератури нашого інституту, доцента Олега Василичина ("Антологія "Слово про Кременець" як джерело вивчення літератури рідного краю") та інші.

Значна частина доповідей стосувалася Січневого повстання 1863 року та його впливу на культурно-мистецький простір України та Польщі. Цю тему аналізували науковці Інституту літературних досліджень Польської Академії Наук, доктор Марек Трошинський ("Владислав Міцкевич у Варшаві перед повстанням"), професор Національного університету "Острозька академія" Петро Кралюк ("Вплив Січневого повстання 1863 року на розвиток української культури"), професор Університету Коперніка в Торуні, доктор Богдан Бурдзей ("Польський щит". Поезія і молитва в Січневому повстанні").

У виступах окремих науковців прозвучала виключно кременецька тематика: "Прощання з Кременцем" Станіслава Балінського (доктор Генрик Дуда, Любелський католицький університет ім.Іоанна Павла ІІ), "Казімеж Грошинський — полоніст із Кременця" (Веслав Носовський, Товариство "Коло кременчан у Варшаві"), "Орфей польської поезії з українським корінням" (Наталія Колесник, вчитель-методист із Житомирщини).

Про українсько-польські мистецькі зв'язки та співпрацю у сфері культури в діяхронному та синхронному аспектах і в контексті творчості видатних діячів історії та культури обох народів говорили Наталія Єржиківська, Павло Михед (Інститут літератури ім.Т.Г.Шевченка НАН України, Київ), Ян Скłodовський (Товариство істориків мистецтва, Варшава), Уршуля Маковська (Інститут мистецтва Польської Академії мистецтв, Варшава), Богдан Тихолоз (факультет журналістики Львівського НУ ім.Івана Франка), Тетяна Марто (Літературно-меморіальний музей М.Т.Рильського, м.Київ), Ханна Ратушна, Анджей Полоховський (Любелський Католицький Університет ім.Іоанна Павла ІІ), Олександр Гордон (Львівська обласна організація Спілки письменників України), Василь Горбатюк (Хмельницький обласний літературний музей).

Цікавою та нестандартною вичвилась тема "Сучасне бачення українсько-польських культурних взаємин у краснорічній прозі Тернопілля та Рівненщини", яку запропонували письменники Сергій Синюк (м.Шумськ) та Юлія Бондючна (м.Рівне).

Характерною рисою конференції "Тадеуш Чацький. Його часи і твори" стала особлива увага українських і польських науковців до минулого і сучасного освітніх систем Польщі й України, розвитку польсько-української співпраці у сфері освіти з урахуванням культурно-освітніх традицій. Окрім польських фахівців з Університету Яна Кохановського в Кельцах, Варшавського Університету, Вармінсько-Мазурського Університету в Ольштині, Музею Незалежності у Варшаві, з цього питання виступили науковці нашого інституту — доктор історичних наук Генріх Стронський, доктор педагогічних наук Валентина Бенера, кандидат історичних наук Володимир Собчук, кандидат педагогічних наук Роман Яковин.